

Toelichting overige verstoringsfactoren Bergbosweg 23 te Budel

De locatie is gelegen op korte afstand van de N2000-gebieden “Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux”, “Hageven met Dommelvlei, Beverbeekse Heide, Warmbeek en Wateringen” en “Hamonterheide, Hageven, Buitenheide, Stamprooierbroek en Mariahof”. Hierdoor kan verstoring door overige effecten niet op voorhand worden uitgesloten. In navolgende afbeelding is de locatie weergegeven:

Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux

Het gebied bestaat uit twee delen. Het oostelijk deel omvat de Groote Heide in het noorden, de gemeentebossen van Heeze, de landgoederen Valkenhorst en Heezerheide en de boswachterij Leende. Het gebied is onderdeel van het Kempische landschap dat gekenmerkt wordt door hoogteverschillen die tijdens de laatste ijstijd zijn ontstaan door dekzandafzettingen. Over het algemeen is het landschap glooiend, maar plaatselijk is het dekzandlandschap verstoven, waardoor een sterker reliëf aanwezig is. Tot het begin van de twintigste eeuw was de dekzandrug bedekt met onafzienbare heide. Grote delen zijn in de crisisjaren van de vorige eeuw op grote schaal bebost. Delen van het heidelandschap zijn echter gespaard gebleven, zoals ook een aantal vennen in de heide en de bossen. Het Klein Hasselsven is een pingoruïne. Het heidelandschap wordt doorsneden door – deels gekanaliseerde – laaglandbeken, die plaatselijk omzoomd zijn door hooilanden, beekbegeleidende bossen en hakhoutpercelen. Op de overgang naar de beken is sprake van een hogere grondwaterstand en uittredende kwel. Het westelijk deel betreft De Plateaux, het dal van de Dommel en gedeelten van de beeklopen van de Run en de Keersop. De Plateaux is een deels bebost heidegebied. Tegen de Belgische grens aan liggen vloeivelden: hooilanden die al sinds lange tijd bevoeid worden met (kalkrijk) Maaswater door middel van een lang stelsel van geulen en kanaaltjes. In de heide van de Malpie liggen een aantal grote vennen. Op meerdere locaties zijn kleine jeneverbesstruwelen aanwezig. Langs de Dommel liggen vochtige en natte graslanden en bossen.

Hageven met Dommelvlei, Beverbeekse Heide, Warmbeek en Wateringen

Prachtige graslanden, natte ruigten, vijvers en broekbossen vormen een groen netwerk in de valleien van de Dommel, de Warmbeek en de Abeek. Daarnaast zijn kleinschalige landbouwlandschappen en een prachtig eikenberkenbos te vinden in de Itterbeekvallei. Het GrensPark Kempen Broek, het Hageven en de Achelse Kluis omvatten de mooiste moeras- en heidegebieden aan weerszijden van de grens. De

wateringen zijn cultuurhistorisch erfgoed. Kortom, dit zijn stuk voor stuk zeer waardevolle leefgebieden voor de meest bijzondere soorten.

De valleien van de Abeek, Itterbeek, Warmbeek en Dommel bestaan tegenwoordig uit een mozaïek van broekbossen, vijvers en natte hooilanden (her en der nog 'blauwgrasland'). Op de overgangen naar de hogere gronden vinden we lokaal nog oude traditionele landbouwlandschappen zoals het bocagelandschap in Tösch-Langeren en De Brand. Op de droge gronden domineren heide, duinen en naaldbossen het landschap. Op verschillende plaatsen vinden we de karakteristieke 'wateringen' (Lozerheide te Bochelt, Wateringen te Lommel); oude bevoeiingsgebieden die beoogden om de arme gronden geschikt te maken voor landbouw. Tegenwoordig zien we hier vaak populierenbossen maar her en der ook nog de typische soortenrijke hooilanden.

Hamonterheide, Hageven, Buitenheide, Stamprooierbroek en Mariahof

Het Habitatrichtlijngebied bestaat uit diverse habitattypen waaronder droge heide-typen (10%), vochtige heide (2%), schraal hooiland (7%), mineraalarme wateren (4%), open grasland op landduinen (3%), bossen op alluviale grond (2%) en enkele spaarzaam voorkomende typen als slenken in veengronden of klakhoudende moerassen (<1%). Prioritaire typen zijn de bossen op alluviale grond en de kalkhoudende moerassen. Het Vogelrichtlijngebied is aangewezen voor broedvogels van bos, heide en vennen, en diverse doortrekkers en wintergasten.

Voor het Natura 2000-gebied Hageven en Hamonterheide, Hageven, Buitenheide, Stamprooierbroek en Mariahof kunnen de doelen worden aangeduid met hulp van de instandhoudingsdoelstellingen ten aanzien van habitattypen, habitatsoorten en broedvogels.

De habitattypen Psammofiele heide met Calluna- en Genista-soorten (H2310), Open grasland met Corynephorus- en Agrostis-soorten op landduinen (H2330), Mineraalarme oligotrofe wateren van de Atlantische zandvlakten met amfibische vegetatie: Lobelia, Littorellia en Isoëtes (H3110), Oligotrofe wateren van het Middeneuropese en peri-alpiene gebied met Littorella- of Isoëtes-vegetatie of met eenjarige vegetatie op drooggevalen oevers (Nanocyperetalia) (H3130), Noordatlantische vochtige heide met Erica tetralix (H4010) en Droge heide (alle subtypen) (H4030) zijn allen zeer gevoelig voor stikstof.

Voor de Habitat- en de Vogelrichtlijnsoorten kan de gevoeligheid voor stikstof afgeleid worden aan de hand van onder andere hun leefhabitats (Grontmij, 2011, Alterra, 2012). Enkele vogels kunnen gekenmerkt worden als gevoelig voor stikstof. Strikt genomen ontbreekt een toetsingsnorm in het toetsingskader van stikstofbelasting in de groeiplaats of in het leefgebied. De toetsing van effecten op deze soorten kan echter parallel lopen aan de toetsing van de stikstofgevoelige habitattypen.

Effectenindicator

De beoordeling van externe effecten vindt plaats aan de hand van de effectenindicator behorend bij het nabije Nederlandse N2000-gebied. De effectenindicator is een instrument waarmee mogelijke schadelijke effecten ten gevolge van de activiteit en plannen kunnen worden verkend. De effectenindicator geeft informatie over de gevoeligheid van soorten en habitattypen voor de meest voorkomende storende factoren. Op onderhavige percelen vindt de activiteit 'Grondgebonden landbouw' plaats.

Storingsfactor	1	2	3	4	7	8	13	16	17	19
Stuifzandheiden met struikhei	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Zandverstuivingen	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Zwakgebufferde vennen	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Kransvrienvateren	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Zure vennen	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Beken en rivieren met waterplanten	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Vochtige heiden	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Droge heiden	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Glanshaver- en vossenstaarthoollanden	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
*Actieve hoogvenen	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Overgangs- en trilvenen	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Pioniervegetaties met snavelbiezen	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
*Galigaanmoerassen	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Oude eikenbossen	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
*Hoogveenbossen	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
*Vochtige alluviale bossen	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Beekprik	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Bittervoorn	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Drijvende waterweegbree	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Gevlekte witsnuitlibel	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Kamsalamander	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Kleine modderkruiper	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Boomleeuwrik (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Nachtzwaluw (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Roodborsttapuit (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■

■ zeer gevoelig
 ■ gevoelig
 ■ niet gevoelig
 □ n.v.t.
 ... onbekend

Natura 2000-beheerplan

Voor het Natura 2000-gebied Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux is in oktober 2017 een beheerplan opgesteld. In het beheerplan zijn knelpunten opgenomen die invloed hebben op het N2000-gebied. Voor Belgische N2000-gebieden hebben Gedeputeerde Staten bepaald dat het toetsingskader van Nederlandse/Brabantse N2000-gebieden voor Belgische N2000-gebieden geldt, totdat het nieuwe Belgische toetsingskader helder is uitgewerkt.

De knelpunten zijn per categorie ingedeeld met betrekking tot mogelijk vergunningplicht. Indien de instandhoudingsdoelstellingen negatief beïnvloed worden, is een vergunningaanvraag noodzakelijk.

De volgende knelpunten zijn vastgesteld:

1. Verdroging en verzuring (daling lokale en regionale grondwaterstand en afname toestroom basenrijke kwel in de wortelzone, peilregime beken);
2. Eutrofiëring (en verzuring) (door stikstofdepositie, via grondwater, door oppervlaktewater w.o. overstrooming Dommel in de zomer door aanwezigheid bos);
3. (Versnelde) successie (gevolg van overmaat voedingsstoffen in bodem en water in combinatie met beheer)
4. Te weinig winddynamiek (beperkt en versnipper areaal) incl. te kleine populaties;
5. Verontreinigde beekbodem;
6. Verstuwing, kanalisatie en normalisatie van de beken;
7. Aanwezigheid eiken in vochtige alluviale bossen;

8. Aanwezigheid exoten in zwakgebufferde vennen, alluviale bossen en leefgebied kamsalamander;
9. Gebrek aan kennis over hydrologisch functioneren vennen, voorkomen van bittervoorn, kamsalamander en sleutelfactoren voor de witsnuitlibel.

De categorie indelingen met betrekking tot vergunningplichtige activiteiten is als volgt:

0. Niet vergunningplichtige activiteiten met geen of positieve effecten
1. Vrijgestelde activiteiten zonder specifieke voorwaarden
2. Vrijgestelde activiteiten met specifieke voorwaarden
3. Wet natuurbescherming vergunde activiteiten
4. Niet vergunningplichtige activiteiten, wel mitigatie vereist

In de beoogde situatie is geen sprake meer van bemesting van het perceel. Hierdoor is er geen sprake van nitraatuitspoeling naar het grondwater. In de referentiesituatie is wel nog sprake van bemesting. Er is dus geen sprake van een verslechtering in de beoogde situatie. Negatieve effecten met betrekking tot verzuring kunnen daarbij worden uitgesloten.

Met betrekking tot gewasbeschermingsmiddelen, kan gesteld worden dat de middelen die nu toegepast worden een flinke reductie hebben van chemicaliën ten opzichte van de referentiesituatie. De middelen die toegepast worden hebben een veel lagere milieubelasting en de dosering wordt gereduceerd met 25 tot 50%. Ook zijn methoden waarmee de gewasbeschermingsmiddelen worden toegepast gewijzigd. Zo is het nu verplicht om 75% driftreductie toe te passen. De verspreiding van de gewasbeschermingsmiddelen is hiermee verminderd ten opzichte van de referentiesituatie. Onderstaand is verder per relevant knelpunt kort omschreven of een vergunningplicht geldt met daarbij een toelichting in relatie tot onderhavig plan.

Verdroging en verzuring

Verdroging van Natura 2000-waarden kan bijvoorbeeld plaatsvinden door veranderingen in de grondwaterstand of veranderingen van grondwaterstromen. De afgelopen jaren is rondom het Natura 2000-gebied Leederbos, Groote Heide & De Plateaux de waterhuishouding veranderd. De voornaamste knelpunten voor het gebied vormen hierbij de ontwaterde landbouwgronden in de omgeving, de diepe beekpeilen, en hoogstwaarschijnlijk ook de waterwinningen. Om (verdergaande) verdroging van natuurgebieden te voorkomen, geldt een beschermingsbeleid rondom natuurgebieden. Dit beleid schrijft voor dat voor ingrepen in de waterhuishouding (bijvoorbeeld drainages) een vergunning nodig is. Dit beleid is vastgelegd in de Keur met bijbehorende beleidsregels (januari 1998) (Waterschap Dommel).

Binnen het plan is sprake van onttrekking van grondwater. Hiertoe is echter sinds 17-02-2006 een watervergunning aanwezig. Het onttrekken van grondwater is in samenspraak met het waterschap De Dommel en wordt enkel toegepast indien het noodzakelijk is. De toepassing leidt niet tot een negatief effect met betrekking tot het peilbeheer. Indien daar sprake van zou zijn, dan wordt een verbod met betrekking tot beregenen opgelegd. Op die manier worden significant negatieve effecten voorkomen. Daarnaast zijn de putten niet binnen het Natura 2000-gebied gelegen.

Eutrofiering

De habitattypen in het Natura 2000-gebied hebben in meer of mindere mate last van eutrofiering (verrijking van nutriënten). De oorzaken daarvan zijn:

- ▶ Een verhoogde atmosferische stikstofdepositie;
- ▶ Inspoeling van meststoffen vanuit landbouwgebied.

Het landgebruik in de omgeving bestaat onder andere uit akkerbouw. Vanuit de percelen die hoger liggen dan delen van het Natura 2000-gebied stroomt met nutriënten verrijkt water richting de locaties waar habitattypen voorkomen. De landbouwactiviteiten hebben extern effect. Met betrekking tot stikstof kan het voorgenomen initiatief tot negatieve effecten leiden. Uit voorgaande blijkt echter dat door toepassing van

intern salderen, er geen toename is in stikstofdepositie. Hiermee is er geen sprake van een significant negatief effect.

Te weinig dynamiek en versnippering

Verlies van oppervlakte van Natura 2000-gebied door ruimtebeslag is niet aan de orde omdat het bouwvlak niet is gelegen in de N2000-gebieden.

Als gevolg van onvoldoende adequaat beheer in het verleden, treedt natuurlijke successie naar minder dynamische vegetatietypen op bij stuifzand en stuifzandheide. De successie wordt versneld door verhoogde stikstofdepositie. Het beheer is echter geen project of handeling waarvoor een vergunning nodig is, categorie 0.

Versnippering is een gevolg van het dichtgroeien van het open heide- en zandlandschap. Hierdoor zijn populaties van soorten geïsoleerd en hebben sommige habitattypen te weinig omvang om goed te functioneren. Er zijn nu geen projecten of activiteiten die dit knelpunt veroorzaken.

De percelen welke in en nabij het Natura 2000-gebied zijn gelegen, zijn altijd al landbouwpercelen geweest. Dit is niet gewijzigd ten opzichte van de referentie. Het plan leidt dan ook niet tot verslechtering met betrekking tot dynamiek en versnippering. Er is geen sprake van een significant negatief effect.

Conclusie

Gezien de aard en omvang van de beoogde ontwikkeling is de verwachting dat de ontwikkeling (afgezet tegen de referentiesituatie) geen effect heeft op de overige verstoringsfactoren.